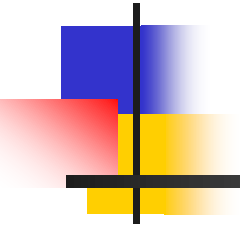

Vznik a vývoj pedagogiky sportu

Počátky sportovní edukace

- pohybové aktivity (PA) – vždy součástí edukace = základní edukační prostředek (vztah k práci a boji) – první „trenéři“
- vznik sportu – sportovní edukace = tradiční oblast každé kultury – vyšší stadium rozvoje civilizace
- antický svět – ve školách i mimo ně systematická gymnastická výchova, vojenská výchova – Sparta, olympijské hry
- středověk – rytířské hry + další „sporty“

Rozvoj sportovní edukace

- novodobá národní hnutí – tělovýchova a sport = profilové aktivity
- např. sokolské hnutí (Tyrš, Fügner) – kulturně edukační – důraz na prvky filozofické, morální i estetické
- novodobý sport – tradiční prostředek napomáhající rozvoji zdraví, fyzické zdatnosti a obratnosti, sociálním kompetencím i morální a estetické kultivaci osobnosti

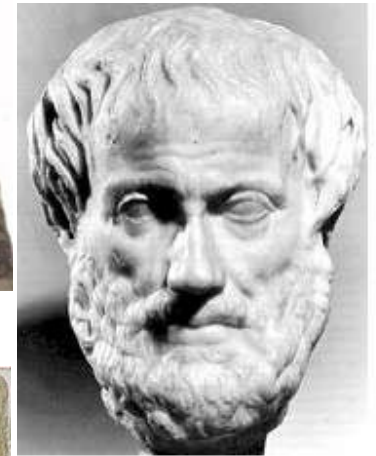
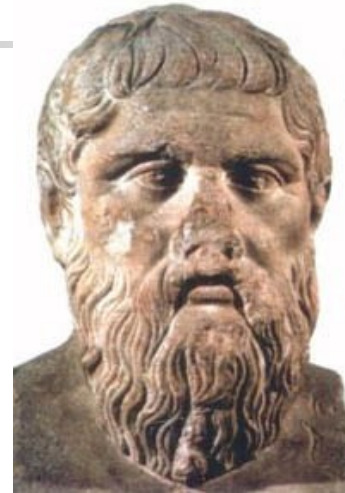

Rozvoj sportovní edukace

- moderní doba – řada problémů spjatých s profesionalizací a ekonomickou lukrativností ve sportu (doping, násilí, morální selhání některých sportovců i funkcionářů)
- narůstají problémy ve vztahu soutěžního sportu a edukace
- klíčové je hnutí za fair play a za zachování základních hodnot sportu (sport = radost, potěšení, zdravá forma rekreace, ...)

Počátky „sportovně-pedagogické teorie“

- **Platon** (427–347 př. Kr.)
 - význam tělesných cvičení
 - vztah k branné výchově
 - rozvoj i dívek
- **Aristoteles** (384–322 př. Kr.)
 - význam tělesných cvičení
 - tělesná cvičení mají předcházet intelektuálnímu rozvoji
- **středověk** – pokles významu TV (celková redukce péče o tělo)
- **renesanční myšlení**, např. **François Rabelais** (1494–1553) – v novém přístupu k životu doceníuje sport jako podstatný prostředek edukace

Počátky „sportovně-pedagogické teorie“

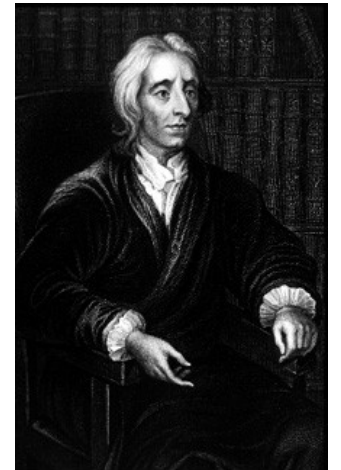
- **Jan Amos Komenský (1592–1670)**

- TV = součást komplexní edukace
- přínos k rozvoji školní TV
- TV začlenil všech stupňů vzdělávací soustavy

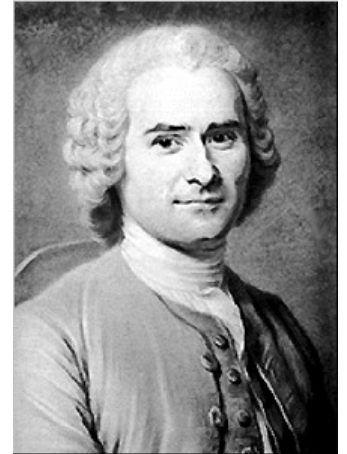
- **John Locke (1632–1704)**

- TV má prioritní význam
- TV + mravní + rozumová výchova = tři základní oblasti edukace
- pojetí TV = podpora zdraví a rozvoj zdatnosti = předpoklad úspěšného života

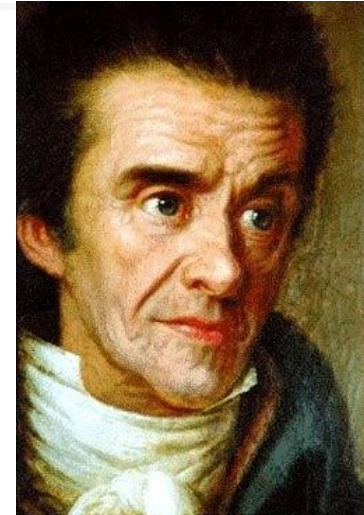
Počátky „sportovně-pedagogické teorie“

- **Jean Jacques Rousseau (1712–1778)**
 - význam TV v přirozeném prostředí, v souladu s individuálními potřebami, v radostné atmosféře a se svobodnou nabídkou pohybových aktivit
 - zrod novodobých TV koncepcí
- **Johann Christoph GuthsMuths (1759–1839)**
 - klasik školní tělesné výchovy

Počátky „sportovně- pedagogické teorie“

- **Johann Heinrich Pestalozzi** (1746–1827)
 - švýcarský humanistický pedagog
 - položil základy metodice elementární výuky
 - přirozené pohyby = základ TV v primární škole
 - výchovné vyučování (cíle mravní výchovy)
- pojetí sportovní edukace výrazně ovlivňovaly rozvíjející se **tělovýchovné systémy**, např. německý, švédský a anglický
- zavádění školní TV v 19. století – nejprve živelně, později povinně (u nás 1869)

Miroslav TYRŠ (1832–1884)

- nejvýraznější postava českého kulturního života druhé poloviny 19. století
- profesor dějin umění na univerzitě v Praze
- teoretik a organizátor tělesné výchovy
- 1862 inicioval založení první české celonárodní masové tělovýchovné organizace Sokol
- vytvořil tělovýchovnou soustavu a české tělovýchovné názvosloví
- nadčasový význam = požadavek začlenění tělesné výchovy do celkového rozvoje člověka i celé společnosti

Rozvoj „sportovně- pedagogické teorie“

impulzy **anglické koncepce sportu** (19./20. st.):

- rytířsky pěstovaný sport =
příspěvek k míru a solidaritě
- moderně chápaný sport =
prostředek **olympijské výchovy**
- **Pierre de Coubertin** (1863–1937) – navazuje
současná **olympijská pedagogika**
(Olympic Pedagogy)
- **olympijská výchova** místo turnerské
a gymnastické TV

Rozvoj „sportovně- pedagogické teorie“

podněty **reformní pedagogiky**

(přelom 19. a 20. st., 20. a 30. léta 20. st.):

- důraz na přirozenost dítěte a jeho svobodu
- posílení výchov včetně TV a zdravotních aspektů
- východisko humanistické sportovní edukace
- aktuální i pro dnešek
- např. školní farma Eduarda Štorcha na Libenském ostrově v Praze (20. léta 20. st.)

pojetí sportovní edukace v totalitních systémech:

- důraz na ideologické cíle
- např. pojetí TV ve fašistickém Německu

Zneužití sportu v totalitních systémech

Sport a fašistické Německo:

- význam TV u organizace Hitlerjugend
- OH Berlin 1936
- Leni Riefenstahlová – 1. dokument o OH – Olympia

Soudobá

pedagogika sportu

- ve světě rozvoj od 60. let 20. století
- **vznik pedagogiky sportu** souvisí s **rozvojem vědy o sportu** (Sport Science, Sportwissenschaft)
- kriticky reflektuje dřívější názory na tělesnou výchovu
- reaguje na dynamický rozvoj soutěžního i rekreačního sportu po 2. světové válce
- analyzuje edukační význam sportu v současné společnosti
- u nás především rozvoj didaktiky TV
- rozvoj **pedagogické kinantropologie** (profesoři Dobrý, Rychtecký, Fröml, ...)
- rozvoj **pedagogiky sportu** (prof. Svoboda, doc. Jansa, ...)